

Szanowni Państwo,

Departament Rybactwa Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oddaje do Państwa dyspozycji opracowanie mające na celu wskazanie praktycznych możliwości ubiegania się o pomoc finansową na realizację inwestycji planowanych w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego „Rybołówstwo i przetwórstwo ryb 2004 – 2006”.

Dynamika wykorzystania środków finansowych skierowanych na wsparcie sektora rybactwa jest wysoka. Zakres realizowanych inwestycji w rybactwie wskazuje, że przyjęte w Programie działania są zgodne z oczekiwaniami środowiska. W obecnym okresie programowania są jeszcze do wykorzystania znaczne środki finansowe.

Skorzystajcie Państwo z szansy i możliwości zainwestowania w rozwój i promocję swojej działalności. W przebrnięciu przez obowiązujące przepisy pomogą Państwu dobrze przygotowani pracownicy Agencji.

I. Co można zrobić?

1. **Naprawić szkody wyrządzone w środowisku naturalnym rzek**, gdzie zbudowane dotąd jazy, tamy i zapory pozbawione były skutecznych urządzeń do pokonywania ich przez ryby.

Swobodny przepływ ryb wędrujących na tarło w górę i w dół rzek, poszukiwanie pokarmu na całej długości rzeki, a nawet przepływanie na zimowiska wymagają bezwzględnej drożności naszych cieków. Na wielu rzekach funkcjonują dziś elektrownie wodne, młyny, a na innych piętrzy się wodę m.in. dla celów przeciwpożarowych, retencyjnych bądź rolniczych. Wszystkie te miejsca działają dzięki budowłom wodnym, których posiadacze są zobowiązani do umożliwienia wszystkim organizmom żyjącym w wodzie łatwej komunikacji wzdłuż rzeki.

Dzięki programowi SPO „Rybołówstwo i przetwórstwo ryb 2004-2006” istnieje możliwość zwrotu **100% kosztów poniesionych na budowę przepławek i innych urządzeń, które służą rybom do pokonywania przeszkód wodnych**. Uprawnionymi do takiej pomocy są właściciele oraz wszyscy użytkownicy jazów i piętrzeń, znajdujących się na ciekach, w których żyją ryby wędrowne takie jak losoś, troć, certa, węgorz i inne. Wstępnym warunkiem starania się inwestora o środki finansowe jest wcześniejsze zakwalifikowanie konkretnego piętrzenia do wojewódzkiego programu ochrony i rozwoju zasobów wodnych we właściwym wojewódzkim sejmiku samorządowym. W przypadku, gdy inwestorem jest samorząd terytorialny lub jednostki mu podległe (np. zarząd melioracji i urządzeń wodnych) istnieje możliwość zdobycia środków zaliczkowo w formie prefinansowania.

2. **Zbudować gospodarstwo rybackie**

Jeśli inwestor posiada szczegółowe plany nowego gospodarstwa rybackiego, pozwolenie na budowę i inne potrzebne pozwolenia, powinien zrobić założenia ekonomiczne – plan biznesowy i rozpocząć starania o środki programu SPO. Kosztami, które kwalifikują się do refundacji są zarówno wydatki na przygotowanie inwestycji, w tym materiały geodezyjne, projekt, operat wodnoprawny i inne, jak i wydatki poniesione od pierwszego „wbicia łopaty w grunt”. Wydatki należy dokumentować fakturami albo innymi dokumentami uznawanymi w księgowości/rachunkowości – np. umowy o dzieło. W przypadku, gdy inwestor posiada własny sprzęt budowlany albo zatrudnia fachowców i jest w stanie wykonać część prac budowlanych i montażowych we własnym zakresie – należy sporządzić kosztorys. Trzeba pamiętać jed-

nak, że faktury muszą dokumentować co najmniej 40% wszystkich poniesionych wydatków, czyli tę ich część, którą można odzyskać jako refundację z ARiMR. Należy też brać pod uwagę, że **do rozliczenia nie wlicza się podatku VAT!** Znając te zasady można od podstaw zbudować np. gospodarstwo karpiove lub pstrągowe i ubiegać się o refundację 40 % kosztów. W ramach tej inwestycji istnieje możliwość budowy i instalacji m. in.:

- piętrzenia wody na rzece wraz z ujęciem,
- doprowadzalnika wody na teren gospodarstwa,
- systemu filtracji, ogrzewania, czy innych technologii przygotowujących wodę do potrzeb planowanej technologii chowu i hodowli ryb,
- wylęgarni wraz z całą infrastrukturą (np. aparaty wylęgarnicze, baseny do podchowu),
- stawów do chowu ryb.

Budowane nowe gospodarstwo można też wyposażać w środki transportu wewnętrznego (ciągniki, przyczepy wraz z pełnym wyposażeniem), maszyny do uprawy i utrzymania ziemi w gospodarstwie rybackim (stawów) w dobrej kulturze, a także specjalistyczne środki transportu do wywożenia ryb na zewnątrz. Na zakończenie takiej nowej inwestycji właściciel jest upoważniony również do zakupu materiału zarybieniowego do jednokrotnego obsadzenia nowych stawów.

3. **Unowocześnić przetwórnię i gospodarstwo rybackie**

Jeśli gospodarstwo rybackie, czy przetwórnia ryb już funkcjonuje i właściciel planuje ich rozbudowę, wprowadzenie nowych urządzeń – modernizację, należy zrobić założenia ekonomiczne tego przedsięwzięcia, zdobyć niezbędne pozwolenia związane z inwestycją, na formularzach dostępnych na stronie www.arimr.gov.pl i w siedzibach wszystkich oddziałów regionalnych ARiMR przygotować plan biznesowy i wniosek o dofinansowanie na planowane działania, a także zgromadzić niezbędne załączniki.

Warto wziąć też pod uwagę, że za unijne pieniądze można również dokończyć rozpoczętą rozbudowę, czy modernizację obiektu, a wartość istniejącej infrastruktury zaliczyć jako wkład rzeczowy do planowanego przedsięwzięcia. W przetwórni można np.: unowocześnić funkcjonującą dotąd linię technologiczną, przeprowadzić remont urządzeń sanitarnych dla personelu, czy zamontować urządzenia do podczyszczania wód poprodukcyjnych w celu poprawy oddziaływania na środowisko.

W gospodarstwie rybackim oprócz modernizowania technologii, które służą bezpośrednio do produkcji, istnieje możliwość unowocześnienia wszelkich urządzeń, dzięki którym ryby w dobrej kondycji oczekują na transport i sprzedaż – magazynów, płuczek, ale również dróg dojazdowych i ramp dla samochodów.

W przypadku udokumentowanych przez powiatowego lekarza weterynarii problemów z chorobami ryb na obiekcie hodowlanym, w ramach modernizacji gospodarstwa, można również zakupić zdrowy materiał zarybieniowy, żeby rozpocząć od nowa produkcję po zabiciu chorej obsady ryb.

4. **Zakupić niezbędne urządzenia do prowadzenia gospodarki rybackiej**

Oprócz maszyn, środków transportu wewnętrznego i specjalistycznego transportu do wywozu ryb z gospodarstwa, każdy właściciel i dzierżawca gospodarstwa stawowego i jeziorowego może liczyć na dofinansowanie zakupów m. in.:

- łodzi rybackich,
- wytwornic lodu,
- sortownic,
- systemów napowietrzania – dmuchaw, węży, dyfuzorów, pomp,
- silosów zbożowych,
- podajników do zboża,
- urządzeń do uprawy i nawożenia dna stawowego i grobli.

5. Zakupić działkę lub inną nieruchomość niezbędną do budowy lub zmodernizowania gospodarstwa rybackiego

Kiedy inwestycja wymaga np. zbudowania nowego ujęcia wody albo odbudowy doprowadzalnika, często spotykamy się z koniecznością wejścia w posiadanie nowej działki niezabudowanej. W takim przypadku wartość działki potwierdzona wyceną nieruchomości, staje się kosztem w przedmiotowej inwestycji, który jest możliwy do refundacji. Zakupić nieruchomość można tylko w przypadku, jeśli jest ona niezbędna dla planowanej inwestycji, a jej wartość wraz z innymi tzw. kosztami ogólnymi nie może przekraczać 10% wartości całej inwestycji.

6. Zakupić środki transportu wewnętrznego i specjalistycznego zewnętrznego dla przetwórci i gospodarstwa rybackiego

Coraz większą rolę w gospodarstwie rybackim, w tym gospodarstwie jeziorowym, a także w przetwórciach odgrywa jakość produktu, stąd w Programie przewidziano fundusze na zakup środków transportu. Do użytku wewnątrzzakładowego można nabyć m. in.:

- wózki widłowe,
- ciągniki,
- przyczepy, które służą do sprawnej dystrybucji surowców i produktów w przetwórci, jak i pomiędzy poszczególnymi stawami w gospodarstwie rybackim.

Coraz częściej gospodarstwa rybackie i zakłady przetwórstwa rybnego produkują wysokiej klasy żywność – m. in. karpie, pstrągi i inne gatunki hodowane, a także mrożonki, marynaty, czy ryby wędzone. W związku z koniecznością dostosowania się do wysokich standardów nie tylko hodowlanych i produkcyjnych, ale także logistycznych – dowieszenie jak najlepszej jakości produktów finalnych do punktów sprzedaży hurtowej i detalicznej, hodowcy i przetwórcy mogą nabyć samochody – chłodnie, samochody – izotermi, a także pojazdy służące do przewozu żywych ryb – wyposażone w baseny z instalacjami do napowietrzania i natleniania.

7. Przeprowadzić kampanię promocji konkretnego gatunku ryb lub rodzaju produktów rybnych

W przypadku, gdy określone gatunki ryb, czy produktów rybnych nie mają dostatecznego zbytu lub jego zasięg jest ograniczony, producent, hodowca, organizacje producentów, stowarzyszenia i inne podmioty, które działają na rynku rybnym mogą zorganizować kampanię promocyjną poprzez wynajęcie firmy reklamowej lub bezpośrednio zlecić m. in.:

- wykonanie spotu reklamowego,
- wykupienie czasu antenowego,
- wykupienie powierzchni reklamowej,
- opracowanie logo i hasła kampanii,
- zakup i dystrybucję gadżetów reklamowych,
- druk i dystrybucję materiałów promocyjnych.

W ten sam sposób można promować gatunki, które pochodzą z hodowli i połowów prowadzonych metodami przyjaznymi dla środowiska.

Bardzo ważne jest przy tym to, że z pieniędzy unijnych refundowane są tylko wydatki poniesione na promocje gatunków, asortymentów produktów rybnych, ale nie znaki towarowe określonych firm.

Dobrze przygotowane kampanie promocyjne poprzedzane są zwykle badaniami rynku, w przypadku kampanii na rynku rybnym można również przeprowadzić np. badania preferencji konsumenckich, które wskażą dotychczasową sytuację rynkową konkretnego gatunku, produktu, co umożliwi bardziej celowe wydatkowanie budżetu przeznaczonego na kampanię promocyjną.

8. **Wziąć udział w targach jako wystawca**

Każdy uczestnik rynku rybnego może starać się o zwrot 40% kosztów wynajęcia powierzchni targowej, transportu przedmiotów, czy ryb wchodzących w zakres wystawy, a także wydania materiałów promocyjnych, pod warunkiem, że przedmiotem promocji nie będzie marka handlowa lub konkretne państwo. Natomiast regiony geograficzne mogą być promowane tylko w przypadku spełnienia określonych warunków. Te same zasady dotyczą organizowania kampanii promocyjnych.

9. **Przeprowadzić badania oraz programy pilotażowe nowoczesnej technologii w rybnactwie i przetwórstwie**

Do korzystania ze środków unijnych przeznaczonych na działania innowacyjne upoważnione są m.in. jednostki badawczo-rozwojowe, różnego rodzaju szkoły i stowarzyszenia rybackie. Projekty, które wnoszą nową myśl naukową, w tym technologiczną, mają szansę być dofinansowane w 80%, a w przypadku inicjatywy realizowanej bez udziału środków prywatnych nawet w 100%.

10. **Zmodernizować port lub przystań rybacką**

Uzyskanie wsparcia unijnego jest możliwe na poprawę warunków postoju lub obsługi statków rybackich, a także na zwiększenie poziomu bezpieczeństwa i higieny pracy w portach i na przystaniach, a także ograniczenie zanieczyszczania środowiska morskiego oraz poprawę atrakcyjności produktów rybołówstwa morskiego.

Istnieje możliwość zakupu, rozbudowy, remontu i naprawy obiektów budowlanych, a także ich wyposażenia, które m.in. służą do:

- postoju statków rybackich,
- wyładunku ryb,
- konserwacji i naprawy statków i sprzętu rybackiego,
- zaopatrywania rybnactwa w paliwo, wodę i lód,
- zaspokajania potrzeb socjalnych dla rybaków.

Można także remontować i rozbudować drogi, falochrony i elementy innej infrastruktury portowej.

W przypadku, gdy inwestorem w porcie rybnym jest samorząd terytorialny lub jednostki mu podległe, mogą one uzyskać środki finansowe zaliczkowo w formie prefinansowania.

II. **Droga do pieniędzy unijnych, gdy chcesz zainwestować w swoją firmę z branży rybnej**

1. **Najpierw zapoznaj się z możliwościami Programu** – przejrzyj dostępne informacje w Internecie oraz w materiałach promocyjnych dostępnych w oddziałach regionalnych ARiMR na temat dostępnych form pomocy dla sektora rybnego. Zorientuj się też, w jakim zakresie założenia pomocy są wspólne z Twoimi planami inwestycyjnymi w gospodarstwie rybnym, przetwórczym, czy projektami innowacyjnymi, czy wystawienniczymi. Koniecznie sprawdź, jakie są tzw. kryteria dostępu do poszczególnych działań Programu.
2. **Główna zasada pomocy w ramach funduszy strukturalnych – częściowa refundacja kosztów poniesionych na realizację projektu inwestycyjnego (w wyjątkowych przypadkach nawet 100%).** Niezależnie od tego, czy chcesz wybudować nowy obiekt, czy wyremontować już istniejący, czy wreszcie przeprowadzić

kampanię promocyjną lub wziąć udział w targach branżowych, zasada jest zawsze taka sama – najpierw należy wyłożyć własne pieniądze, a dopiero po wykonaniu przedsięwzięcia spodziewać się zwrotu części poniesionych nakładów. Zależnie od rodzaju inwestycji i rodzaju inwestora, wysokość refundacji może wynieść:

- 40 % – najczęstsze przypadki,
- 70 % – w kilku działaniach dla inwestycji zmniejszających oddziaływanie na środowisko,
- 80 % – dla inwestycji innowacyjnych realizowanych przez prywatnych inwestorów,
- 100 % – najczęściej dla inwestorów spoza sektora prywatnego – np. jednostki badawczo-rozwojowe, ponadgimnazjalne szkoły o profilu rybackim i wyższe szkoły kształcące w zakresie rybactwa śródlądowego i rybołówstwa morskiego.

3. Podstawa Twojego planu inwestycyjnego to zrobienie niezbędnej dokumentacji technicznej i zgromadzenie 100% środków niezbędnych do wykonania przedsięwzięcia. Należy pamiętać, że zanim zwrócisz się do ARiMR z wnioskiem o zwrot części poniesionych wydatków, będziesz musiał zapłacić wszelkie koszty, a dokumenty finansowe potwierdzające to, przedstawić w trakcie rozliczenia inwestycji. Środki finansowe mogą pochodzić z zasobów własnych jak i wszelkiego rodzaju kredytów.

4. Gdy podejmiesz decyzję, co do rodzaju planowanej inwestycji, zgromadzisz dokumentację techniczną i zabezpieczysz na ten cel odpowiedni budżet – nadszedł czas na zebranie właściwych załączników i wypełnienie wniosku o dofinansowanie, a także sporządzenie planu biznesowego. W sprawach niezbędnych załączników oraz zawartości wniosku o dofinansowanie każdy chętny może konsultować się z pracownikami Biur Obsługi Wniosków oddziałów regionalnych ARiMR. Wypełnienie wszystkich dokumentów nie przekracza możliwości każdego potencjalnego Beneficjenta Programu, jednak z praktyki wynika, że część tych osób z różnych powodów zleca wypełnienie aplikacji i zgromadzenie wszelkiej dokumentacji firmom zewnętrznym, które specjalizują się w doradzaniu jak optymalnie wykorzystać dostępne środki unijne. Wniosek o dofinansowanie zawiera:

- informacje ogólne o projekcie,
- identyfikację ubiegającego się o dofinansowanie,
- charakterystykę prowadzonej działalności,
- wskaźniki realizacji,
- opis realizacji projektu,
- zestawienie rzeczowo-finansowe realizacji projektu.

Plan biznesowy zależnie od rozmiarów inwestycji – jej kosztów, należy przygotować w formie pełnej lub uproszczonej. W każdym przypadku poprzez plan musisz wykazać powstanie trwałości gospodarczej i trwałych korzyści gospodarczych, co oznacza, że planowana inwestycja:

- nie spowoduje utraty płynności finansowej inwestora w okresie 3 lat, licząc od roku, w którym wniosek został zaakceptowany,
- przyczyni się do wzrostu dochodów inwestora lub wzrostu opłacalności prowadzenia działalności, której planowany projekt dotyczy.

Plany biznesowe są odzwierciedleniem Twojej dotychczasowej działalności gospodarczej, a pomocne w ich konstruowaniu może się okazać najbliższy ODR (ośrodek doradztwa rolniczego).

5. Kto i w jaki sposób ocenia Twój projekt?

Dokonują tego specjaliści z OR ARiMR, którzy mają bardzo duże doświadczenie w tym zakresie, a ponadto są w stałym kontakcie z Departamentem Rybactwa ARiMR. Część projektów podlega opiniowaniu przez instytucje naukowo-badawcze.

W przypadku projektów z zakresu rybactwa śródlądowego – Instytut Rybactwa Śródlądowego w Olsztynie, a w zakresie rybołówstwa morskiego – Morski Instytut Rybacki. Weryfikacja Twojej dokumentacji musi być zgodna z ramami nakreślonymi przez stosowne przepisy na temat sposobu udzielania pomocy i nie powinna trwać dłużej niż 3 miesiące. Pozytywne zakończenie tego etapu, skutkuje podpisaniem umowy pomiędzy beneficjentem i ARiMR.

- 6. Realizacja przedsięwzięcia** – prace nad swoim projektem rozpoczynasz najszybciej dopiero po podpisaniu umowy. Wówczas kierując się ściśle zestawieniem rzeczowo-finansowym, wypełniasz swoją część zobowiązania wynikającego z podpisanej umowy.
- 7. W jaki sposób otrzymujesz pieniądze?**

Po zakończeniu inwestycji składasz wniosek o płatność w terminie zgodnym z umową (nie później niż 25 dni od dnia zakończenia zadania) wraz ze sprawozdaniem końcowym. Inwestycję możesz rozliczyć wyłącznie fakturami albo fakturami i kosztorysem inwestorskim, który ma na celu oszacowanie kosztów projektu i służy rozliczeniu wkładu rzeczowego beneficjenta polegającego na wniesieniu prac budowlanych i konstrukcyjnych. Koniecznie pamiętaj, że w każdym przypadku, musisz dysponować fakturami wraz z dowodami zapłaty na co najmniej 40% wydanych pieniędzy. Kosztorys inwestorski może opiewać najwyżej na 60% całkowitych kosztów kwalifikowalnych inwestycji.

- 8. Przygotuj się na kontrole**

Po zakończeniu inwestycji możesz spodziewać się kontroli, która sprawdzi, czy wywiązałeś się z podpisanej umowy, a w szczególności czy zrealizowany został cel planowanego przedsięwzięcia. Musisz pamiętać, że zakupiony sprzęt, cała infrastruktura, czy środki transportu muszą w tym okresie niezmiennie funkcjonować w takim zakresie, jaki wpisałeś we wniosku o dofinansowanie

III. Kontakty – do kogo możesz zwrócić się po pomoc, gdzie szukać informacji?

- **Departament Rybactwa**, Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, ul. Żelazna 59, 00-848 Warszawa,
tel. (0-22) 318-46-70; 318-46-98, 318-46-99, 318-46-61; fax. (0-22) 318-53-59.
- **Infolinia:** 0-800-38-00-84. E-mail: info@arimr.gov.pl.
- **Internet:** www.arimr.gov.pl; www.minrol.gov.pl,

Egzemplarz bezpłatny

ISBN 83-87381-78-0